

พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม ๑

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

วัยโจ๋ แอ๊บแบ๊ว นอมนี่
ซิวซิว ชิงแก่ เข้าวิน เจ็ดน้ กบไต เว็ร็ก เม้าธ ก๊อก
อริยะชัดขึ้น ริสต์แบนด์ ดีต้า เอ็สเอ็มแอล ดีเบต
รากหญ้า เต็กแ้วน กิก

พจนานุกรมคำใหม่

เล่ม ๑

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม ๑

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ราชบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๓๕๖-๐๔๖๖-๗๐ โทรสาร ๐-๒๓๕๖-๐๔๔๕

www.royin.go.th

e-mail : ripub@royin.go.th

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ราชบัณฑิตยสถาน.

พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม ๑ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.--กรุงเทพฯ : แม็ค, ๒๕๕๐.

๑๙๒ หน้า.

๑. ภาษาไทย-พจนานุกรม. I. ชื่อเรื่อง.

๔๙๕.๙๐๓

ISBN 978-974-412-139-4

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

บริษัทขอสงวนลิขสิทธิ์ ห้ามมิให้ผู้ใดนำส่วนหนึ่งส่วนใด หรือตอนหนึ่งตอนใดของเนื้อเรื่อง ภาพประกอบและอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ไปคัดลอก โดยวิธีพิมพ์ดีด เรียงตัวอัดสำเนา ถ่ายฟิล์ม ถ่ายเอกสาร พิมพ์โดยเครื่องจักร หรือวิธีการอื่นใดเพื่อนำไปแจก จำหน่าย

สงวนลิขสิทธิ์ : พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๐

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ราคาเล่มละ ๑๐๐ บาท

ห้ามจำหน่ายสูงกว่าราคาที่พิมพ์ไว้ที่หน้าลิขสิทธิ์

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

การสั่งซื้อ : ส่งรณาดิส่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว ในนาม บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

๙/๙๙ อาคารแม็ค ขอยลาดพร้าว ๓๔ ถนนลาดพร้าว แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๙๓๔-๒๐๒๒-๗ โทรสาร ๐-๒๙๓๔-๒๐๒๔

พิมพ์ที่ : บริษัท ซีวีแอลการพิมพ์ จำกัด โทร. ๐-๒๕๔๖-๘๓๖๖-๗

คำนำ

ราชบัณฑิตยสถานได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมภาษาไทยปัจจุบันขึ้นเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษาและติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแก่ภาษา เก็บคำที่เกิดขึ้นใหม่ และคำที่เปลี่ยนแปลงการใช้หรือเปลี่ยนแปลงความหมายแตกต่างไปจากที่ได้เก็บไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วรวบรวมจัดพิมพ์ออกเผยแพร่เพื่อทำประชาพิจารณ์เป็นระยะ ๆ ทั้งนี้เนื่องจากภาษาเป็นสิ่งที่เราใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน โดยปรกติภาษาย่อมมีการผันแปรและเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสังคมของคนในชาติ ภาษาไทยก็ผันแปรไปตามความเป็นไปของสังคมไทยด้วย ภาษาไทยมีคำใหม่ สำนวนใหม่ วลีใหม่ เกิดขึ้นทุกวัน คำที่ใช้อยู่เป็นปรกติก็อาจเปลี่ยนแปลงวิธีการใช้ ขยายความหมาย หรือเปลี่ยนความหมายผิดแผกแตกต่างไปจากเดิม คณะกรรมการชุดนี้ได้ทำงานมาเป็นเวลา ๒ ปีแล้ว ได้รวบรวมคำใหม่ ๆ พร้อมความหมาย ตัวอย่างการใช้คำ และที่มาของคำ จำนวนประมาณ ๑,๐๐๐ คำ จึงเห็นสมควรจะจัดพิมพ์ผลงานนี้ออกเผยแพร่โดยจัดทำในรูปแบบพจนานุกรมเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้ในการค้นหาคำ

พจนานุกรมคำใหม่เล่มนี้ได้รวบรวมคำไว้เพียงส่วนหนึ่ง ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ แต่ที่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่เพราะไม่ต้องการให้คำศัพท์ล้าสมัยจนเกินไป คณะกรรมการฯ มีความตั้งใจที่จะจัดพิมพ์พจนานุกรมคำใหม่ทุก ๆ ๒ ปี เพื่อจะได้ทันแก่ความต้องการของผู้ใช้

ราชบัณฑิตยสถานขอขอบคุณคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมภาษาไทยปัจจุบันที่ได้ช่วยกันค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลคำใหม่ต่าง ๆ และบันทึกคำเหล่านี้ไว้เป็นหลักฐานแสดงการเกิดและการเปลี่ยนแปลงของคำที่ใช้ในสังคมไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในเรื่องที่มาของคำในภายภาคหน้า.

(ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช)

นายกษราชบัณฑิตยสถาน

ราชบัณฑิตยสถาน

สิงหาคม ๒๕๕๐

คำนำ

ประธานคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมภาษาไทยปัจจุบัน

ราชบัณฑิตยสถานได้จัดทำพจนานุกรมเพื่อรวบรวมคำที่ใช้ในภาษาไทย กำหนดการเขียนเพื่อให้เป็นแบบแผนที่ทำให้เกิดเอกภาพในการเขียนภาษาไทย บอกเสียงอ่านคำบางคำ ระบุชนิดและหน้าที่ของคำ จัดทำคำแปลความหมายและบอกที่มาของคำบางคำ และได้จัดพิมพ์มาแล้วหลายครั้ง คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมได้ปรับปรุงแก้ไขพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ครอบคลุมคำที่ใช้ในภาษาไทยไว้ให้มากที่สุด แต่ภาษาไทยในช่วง ๒ - ๓ ทศวรรษที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงมาก เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ภาษาซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและพฤติกรรมทุกรูปแบบของมนุษย์ย่อมได้รับผลกระทบ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมากมายและรวดเร็ว ภาษาไทยมีคำเกิดใหม่ สำนวนใหม่ วลีใหม่เกิดขึ้นเป็นปกติทุกวัน คำเก่าสำนวนเก่าก็มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการใช้ ขยายความหมาย เปลี่ยนความหมาย หรือเปลี่ยนบริบทการใช้แตกต่างไปจากเดิม การติดตามบันทึกภาษาที่เปลี่ยนแปลงไปหรือที่เกิดขึ้นใหม่ยังไม่สามารถดำเนินไปได้ทันการณ์ ราชบัณฑิตยสถานจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งชื่อ “คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมภาษาไทยปัจจุบัน” มีหน้าที่ดำเนินการติดตาม รวบรวม จัดบันทึกถ้อยคำในภาษาไทยที่เกิดขึ้นใหม่ ที่เปลี่ยนแปลงความหมายแตกต่างไปจากเดิม หรือที่เปลี่ยนแปลงการใช้ในบริบทใหม่ รวมทั้งคำที่ใช้มานานแล้ว แต่ยังไม่ได้บรรจุเข้าไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อให้คณะกรรมการชำระพจนานุกรมมีข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อพิจารณาเก็บรวบรวมเข้าไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ต่อไป

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมภาษาไทยปัจจุบัน ประกอบด้วยผู้มีนามต่อไปนี้

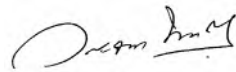
๑. ศ. ดร.กาญจนา นาคสกุล	ประธานกรรมการ
๒. ศ. ดร.อุดม วโรตม์ลิขิตต์	กรรมการ
๓. นางสุจิตรา กลิ่นเกษร	กรรมการ
๔. รศ. ดร.นววรรณ พันธุเมธา	กรรมการ
๕. ผศ.ดุสิตพร ชำนิโรคนานต์	กรรมการ

๖. ศ. ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ กรรมการ
๗. ดร.อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล กรรมการ
๘. ผศ. ดร. ม.ล.จรัสวิไล จรูญโรจน์ กรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะคราวประชุม
(๘ มีนาคม ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน)
๙. ผู้อำนวยการกองวิทยาศาสตร์ หรือผู้แทน กรรมการ
(นางสาวศิริพร อินทรเชียรศิริ ผู้แทนผู้อำนวยการกองวิทยาศาสตร์)
(๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ - ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘)
(นางสาวสาวิตรี แสนสว่าง ผู้อำนวยการกองวิทยาศาสตร์)
(๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๘ - ๘ มีนาคม ๒๕๕๐)
๑๐. ผู้อำนวยการกองธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือผู้แทน กรรมการ
(นายสำรวย นักการเรียน ผู้แทนผู้อำนวยการกองธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)
(๒๒ มิถุนายน - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙)
(นางสาวศิริพร อินทรเชียรศิริ ผู้อำนวยการกองธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)
(๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ - ๘ มีนาคม ๒๕๕๐)
๑๑. ผู้อำนวยการกองศิลปกรรม หรือผู้แทน กรรมการ
(ดร.ชลธิชา สุตมุข ผู้แทนผู้อำนวยการกองศิลปกรรม)
(๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ - ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘)
(นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ ผู้อำนวยการกองศิลปกรรม)
(๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๘ - ปัจจุบัน)
๑๒. นางอรรพรรณ บัวพรหมมี กรรมการและเลขานุการ
(๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ - ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘)
ดร.ชลธิชา สุตมุข
(๒๖ กันยายน ๒๕๔๘ - ปัจจุบัน)
๑๓. นางสาวชนิดา คูศิริพิทักษ์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ - ๒ เมษายน ๒๕๔๙)
นางชวนพิศ เชาวนัสกุล
(๓ เมษายน ๒๕๔๙ - ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐)
นางสาววรรณทนา ปิติเขตร
(๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน)

(๖)

คณะกรรมการฯ ได้รวบรวมคำจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ เท่าที่จะสามารถรวบรวมได้ นำมาจัดทำคำอธิบายความหมายพร้อมตัวอย่างแสดงวิธีการใช้ หรือบริบทการใช้คำนั้น ๆ บอกชนิดของคำตามที่ใช้ในภาษาไทยปัจจุบัน บอกที่มาของคำ และให้ประวัติการเกิดของคำเท่าที่จะสืบค้นได้ คำศัพท์ที่รวบรวมมาทั้งหมดนี้ เขียนตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ยกเว้นคำยืมจากภาษาต่างประเทศเขียนในลักษณะที่ใกล้เคียงซึ่งใช้ในภาษาไทยมากที่สุด บัดนี้ คณะกรรมการ ฯ ได้รวบรวมและจัดทำคำอธิบายเสร็จแล้วจำนวนหนึ่ง จึงได้จัดพิมพ์ขึ้นใช้ชื่อว่า “พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม ๑” คณะกรรมการฯ มีโครงการจัดพิมพ์เผยแพร่ทุก ๆ ๒ ปี เพื่อให้ทันแก่ความต้องการของผู้ใช้

ท้ายที่สุดนี้ หากผู้ใช้ “พจนานุกรมคำใหม่” พบข้อผิดพลาดไม่ว่าจะเป็นตัวสะกด บทนิยามที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ หรือมีข้อมูลคำใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น โปรดแจ้งให้ราชบัณฑิตยสถานทราบด้วย เพื่อจะได้นำมาประกอบการจัดทำ “พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม ๒” ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป.

(ศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล)

ประธานคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมภาษาไทยปัจจุบัน

ราชบัณฑิตยสถาน

กันยายน ๒๕๕๐

คำชี้แจงในการจัดทำพจนานุกรมคำใหม่

พจนานุกรมคำใหม่เป็นพจนานุกรมที่เก็บรวบรวมคำและสำนวนที่เกิดขึ้นใหม่ คำที่ยังไม่ได้เก็บไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งคำที่มีอยู่ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงวิธีใช้ ความหมาย ขยายไป หรือเปลี่ยนความหมายไปจากเดิม คำที่พจนานุกรมเก็บไว้แล้วแต่ขาดตัวอย่างการใช้ ซึ่งทำให้เข้าใจความหมายไม่ชัดเจนพอก็ได้เพิ่มตัวอย่างให้เห็นวิธีการใช้ พจนานุกรมฉบับนี้มีขอบเขตและการดำเนินงานดังนี้

๑. ขอบเขตของคำและสำนวนที่มีอยู่ในพจนานุกรมคำใหม่

๑.๑ คำที่เกิดขึ้นใหม่ในสังคมไทยเนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง เกิดสิ่งใหม่ๆ และมีปรากฏการณ์ใหม่เกิดขึ้น เช่น

รากแก้ว น. คนที่เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ เช่น **รัฐบาลมีนโยบายปลดหนี้ให้กลุ่มรากแก้ว**. (ใช้แทนคำว่า รากหญ้า ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙).

รากหญ้า น. ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งมักมีฐานะยากจนและด้อยโอกาสทางสังคม เช่น **ข้าวของแพงขึ้นทุกวัน ๆ แบบนี้ รากหญ้ามีแต่ตายกับตาย**. (แปลจาก อ. grass root).

สปา น. สถานที่ที่คนเข้าไปอาบน้ำแร่หรือน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ มักมีการนวดและการบำบัดเพื่อความงามด้วย เช่น **ฉันชอบไปสปาเพราะจิตใจกลืนหอมของสมุนไพรไทยที่เขาใช้พอกหน้าและนวดตัว**. (อ. spa).

๑.๒ คำและสำนวนที่เก็บไว้แล้วในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒

๑.๒.๑ คำและสำนวนที่เก็บไว้แล้วในพจนานุกรม แต่มีความหมายขยายหรือเปลี่ยนแปลงไป เช่น

กิ้ง ก. ๑. ต้ม (ใช้กับเหล้า) เช่น **กิ้งเหล้า**. (พจน.) ๒. มึน ๆ งง ๆ เช่น **วันนี้ทำอะไรผิด ๆ พลาด ๆ ไปหมด สงสัยจะกิ้ง**.

ยกเครื่อง ก. ๑. ซ่อมใหญ่เครื่องยนต์ของรถยนต์หรือเรือยนต์เป็นต้น (พจน.) เช่น รถคันนี้
ชักจะเสียบ่อย ๆ คงต้อง**ยกเครื่อง**เสียที. ๒. ปรับปรุงขนานใหญ่ให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น เช่น ที่ทำงานมีปัญหามาก หัวหน้าจึงสั่งให้**ยกเครื่อง**ใหม่. ๓. ผ่าตัดหรือดัด
แต่งอวัยวะบางส่วนเพื่อให้เป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้น เช่น ได้ข่าวว่าสาวไฮโซคนนั้นไป**ยกเครื่อง**
มา สวยพริ้งเซียว.

๑.๒.๒ คำและสำนวนที่เก็บไว้แล้วในพจนานุกรมแต่ขาดตัวอย่างการใช้ เช่น

สุดขีด ว. เต็มที่, มากที่สุด, (พจน.) เช่น ตอนรถยางระเบิด ฉันทัน**สุดขีด**เลย.

กระดุกขัดมัน ว. ๑. ชี้นเหนียวมากอย่างไม่ยอมให้อะไรแคะไคร่ง่าย ๆ (พจน.) เช่น แม่ค้าคนนี้
กระดุกขัดมันเหลือเกิน เราซื้อผลไม้แกตั้งร้อยกว่าบาท ขอแถมเงาะลูกหนึ่งก็ไม่ได้. ๒. ให้
คะแนนยาก เช่น อาจารย์คนนี้**กระดุกขัดมัน**ชะมัด ออกข้อสอบก็ยากแล้วยังชี้เหนียว
คะแนนอีก.

๑.๓ คำสแลง สำนวน วลี ที่มีความหมายเฉพาะ ได้แก่ คำหรือสำนวนที่มีความ
หมายใหม่ คำวัยรุ่น และคำภาษาปากซึ่งมีที่มาจากที่ต่าง ๆ ตลอดจนคำที่ยืมมาจากภาษาต่าง
ประเทศ เช่น

ปิดกันให้แช่ด ก. รู้กันทั่วไปถึงความลับที่ควรจะปิด เช่น เขา**ปิดกันให้แช่ด**ว่าสมชายมีเมีย
น้อย.

ชิวชิว ว. สบาย ๆ ง่าย ๆ, ธรรมดา, เช่น ตอนเย็นวันเสาร์จะมีลูกค้ามานั่งกินอาหาร นั่งดื่ม
ชิวชิวกันที่ร้าน. วันหยุดนี้เราไปถ่ายรูปแบบ**ชิวชิว**กันดีกว่า. (อ. chill, chill out).

กวนไธย ก. ชวนให้หมั่นไส้ เช่น ไธ้หมอนี้เดินท่าทาง**กวนไธย**จริง ๆ. หลานฉันชอบเอา
ปัญหา**กวนไธย**มาถาม. (ไธย มาจาก จ. ว่า รongเท้า).

แค้ตวอล์ก น. เวทียาว ๆ มักยกพื้นระดับส่ายตา สำหรับให้นายแบบหรือนางแบบเดินแสดง
แบบเสื้อผ้าหรือเครื่องประดับเป็นต้น เช่น เดินแบบครั้งแรก พอเท้าแตะ**แค้ตวอล์ก**ฉันก็
ประหม่าไปหมด. (อ. catwalk).

๑.๔ คำเก็บตกจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ เช่น

กงโก้งกก ว. เกะกะไม่เรียบร้อย เช่น *ยีนกงโก้งกกอยู่ได้*.

กฎบัตรกฎหมาย น. กระบวนกฎหมาย, เชิงกฎหมาย, เช่น *คนธรรมดาอย่างเราจะรู้กฎบัตรกฎหมายได้อย่างไร*.

ผลไม้ น. ผลของต้นไม้ที่กินเป็นของหวาน หรือปรุงเป็นของหวานได้ เช่น *ผลไม้ไทยมีให้เลือกกินได้ตลอดทั้งปี*.

เชือดไก่ให้ลิงดู ก. ลงโทษคนหนึ่งเป็นตัวอย่าง เพื่อให้คนอื่นหวาดกลัวและไม่กล้าทำผิดแบบเดียวกัน เช่น *เจ้าของบริษัทไล่หัวหน้าคนงานที่นัดหยุดงานออกเพราะต้องการเชือดไก่ให้ลิงดู* แล้วก็ได้ผลเพราะคนงานรีบกลับเข้าทำงานทันที.

๒. การเรียงลำดับคำและการเก็บคำ มีวิธีดังนี้

๒.๑ เรียงคำตามลำดับตัวอักษร ก - ฮ ตามหลักของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒

๒.๒ คำที่พูด ออกเสียง หรือสะกดได้หลายแบบ เก็บไว้ด้วยกัน เช่น

คิกขุ, คิกขุอาโนเนะ ก. ๑. ทำเป็นเด็กโล้ซื้อบริสุทธิ์น่าเอ็นดู เช่น *แก่แล้วยังชอบทำตัวคิกขุอาโนเนะอีก*, คมม. อาโนเนะ. ๒. น่ารัก, น่าเอ็นดู, เช่น *เด็กสาวคนนี้แต่งตัวคิกขุน่ารักจัง*, คมม. อาโนเนะ.

เด็กโข่ง, เด็กโค้ง น. เด็กที่มีอายุมากกว่าและมักจะตัวโตกว่าเด็กคนอื่นในรุ่นเดียวกัน เช่น *เขาเริ่มเรียนช้าเลยเป็นเด็กโค้งในชั้น*.

หลงจั่งเก่าเจ้ง, หลงจั่งเก่าเจ้ง ก. เบ็ดเสร็จแล้วขาดทุนย่อยยับ เช่น *ต่อของต่ำกว่าราคาทุนมากหลายเท่าอย่างนี้ มันก็หลงจั่งเก่าเจ้งกันพอดี*. (จ. หลงจั่ง ว่า ทั้งหมด,เก่า ว่า ซาดิหมา, เจ้ง หรือ เจ้ง ว่า ขาดทุน).

๒.๓ คำที่มีความหมายเหมือนกัน เก็บแยกไว้ตามลำดับตัวอักษรของคำนั้น ๆ และที่ท้ายบทนิยามหรือหลังตัวอย่างจะมีอักษรย่อว่า คมม. หมายถึง “ความหมายเหมือนกัน” เช่น

เด็กปั้น น. คนที่ถูกฝึกหรือได้รับการอุปถัมภ์จากผู้ใหญ่ที่มีอำนาจหรือมีชื่อเสียง เช่น นางเอกละครเรื่องนี้เป็น**เด็กปั้น**ของค่ายละครยักษ์ใหญ่, คมม. เด็กสร้าง.

เด็กสร้าง น. คนที่ถูกฝึกหรือได้รับการอุปถัมภ์จากผู้ใหญ่ที่มีอำนาจหรือมีชื่อเสียง เช่น เขาเป็น**เด็กสร้าง**ของผู้กำกับชื่อดัง จึงมีงานแสดงตลอด, คมม. เด็กปั้น.

๒.๔ คำประสม หรือคำ ๒ คำที่ประกอบกัน คำแรกเป็นคำเดียวกับแม่คำหรือคำตั้ง และมีความหมายเกี่ยวเนื่องกับคำตั้ง จะเก็บเป็นลูกคำของคำตั้งนั้น ๆ โดยจะเรียงตามลำดับอักษร เช่น

เปิด ก. ทำให้เครื่องยนตกลไกทำงาน (พจน.) เช่น **เปิด**ไฟล์บันทึกข้อมูล. **เปิด**เพลง. **เปิด**แผ่น.

เปิดตัว ก. แนะนำให้เป็นที่รู้จักครั้งแรก เช่น **เปิดตัว**สินค้า. **เปิดตัว**นางเอกใหม่.

เปิดทาง ก. ให้โอกาส เช่น พรรคพวก**เปิดทาง**ให้เราพบผู้มีอำนาจ การค้าของเราเลยไปได้คล่อง.

เปิดบ้าน ก. จัดงานให้คนภายนอกเข้ามารู้จักและเยี่ยมชมกิจการ เช่น ราชบัณฑิตยสถานจัดงาน**เปิดบ้าน**เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของราชบัณฑิตยสถานมากขึ้น. (แปลมาจาก อ. open house).

เปิดฟลอร์ ก. ๑. เต็มร่าเป็นคู่แรก เช่น งานแต่งงานวันนี้ขอให้เจ้าบ่าวเจ้าสาว**เปิดฟลอร์**.
๒. เปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แสดงความคิดเห็นหรือซักถาม เช่น ช่วงท้ายของการอภิปรายในวันนี้จะ**เปิดฟลอร์**ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น. (ฟลอร์ มาจาก อ. floor).

๒.๕ คำที่มีรูปและเสียงเหมือนกัน แต่มีความหมายแตกต่างกัน หรือเป็นคำที่มีที่มาแตกต่างกัน จะแยกเป็นคำตั้งคนละคำกัน โดยใส่หมายเลขกำกับ เช่น

คิว ๑ น. ๑. ลูกบาศก์เมตร เช่น น้ำ ๕ **คิว** คือ น้ำ ๕ ลูกบาศก์เมตร. ๒. ลูกบาศก์ฟุต เช่น ไม้ ๑๒ **คิว** คือ ไม้ ๑๒ ลูกบาศก์ฟุต. (ตัดมาจาก อ. cubic).

คิว ๒ น. ๑. แถวตามลำดับก่อนหลัง เช่น **เข้าคิว**. **ต่อคิว**. **แทรกคิว**. (พจน.) ๒. ช่วงเวลาตามลำดับก่อนหลัง เช่น **ช่วงนี้ยุ่งมาก** ถ้าจะมาพบต้องโทรมาขอ**คิว**ก่อน. ผู้จัดการดาราจัด**คิว**การถ่ายละครให้ดาราได้ลงตัว. ๓. สถานที่ที่พาหนะรับส่งผู้โดยสารออกตามลำดับ เช่น **ที่นี่เป็นคิวรถ**ไปต่างจังหวัด. (อ. queue).

คิว ๓ น. ไม้ยาวสำหรับใช้เล่นบิลเลียดหรือสเนกเกอร์ เช่น เขาเป็นนักบิลเลียด**คิว**ทอง, คมม. ไม้**คิว**. (อ. cue).

๓. การสะกดคำ

๓.๑ คำที่ยืมจากภาษาต่างประเทศเขียนตามเสียงที่คนไทยส่วนใหญ่ออก เช่น

กุนชือ น. ที่ปรึกษา เช่น **พรรคนี้มีกุนชือ**เก่ง ๆ หลายคน. ใครนะเป็น**กุนชือ**ให้นายกยุบสภา. (จ. กุงชือ ว่า ที่ปรึกษา).

เรตติ้ง น. อัตราความนิยมที่บุคคลหรือรายการวิทยุโทรทัศน์ได้จากประชาชนจากการสำรวจและสรุปออกมาในรูปสถิติ เช่น **ละครที่โปรด**หมดข่าว**เรตติ้ง**ว่าพระเอกเป็นแฟนจริง ๆ กับนางเอก หรือนางเอกเป็นมือที่สาม มักโกย**เรตติ้ง**ได้อย่างไม่น่าเชื่อ. (อ. rating).

๓.๒ คำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศซึ่งเขียนตามหลักการทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานจนเป็นที่แพร่หลายและคนรู้จักโดยทั่วไปแล้ว จะตั้งศัพท์คู่กันกับคำที่เขียนตามเสียงที่คนไทยส่วนใหญ่ออกเสียงคำนั้น ๆ เช่น

แฟกซ์, แฟ็กซ์ น. ๑. เครื่องที่ส่งหรือรับเอกสารด้วยอุปกรณ์ที่ใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า โดยผู้ส่งต้องระบุหมายเลขปลายทาง เช่น **ตอนนี้บ้านเรามีแฟกซ์**แล้ว จะส่งเอกสารอะไรก็ส่งมาได้. ๒. เอกสารที่ส่งหรือรับด้วยเครื่องตามข้อ ๑ เช่น **วันนี้ได้รับแฟกซ์**สัญญาซื้อขายบ้านแล้ว. ก. ส่งเอกสารด้วยเครื่องตามข้อ ๑ เช่น **ช่วยแฟกซ์**จดหมายฉบับนี้ไปให้ลูกค้าด้วย. (อ. fax).

๔. ความหมาย

๔.๑ การนิยามคำที่มีความหมายหลายนัย โดยปรกติจะให้นิยามที่เป็นความหมายเดิมไว้ก่อน และถ้าคำนั้นเก็บไว้แล้วในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ จะเก็บความหมายที่ให้ไว้ในพจนานุกรมเป็นความหมายในลำดับต้น โดยวงเล็บท้ายบทนิยามไว้ว่า “(พจน.)” ส่วนความหมายที่ขยายออกไปจะให้ไว้เป็นลำดับต่อ ๆ มาโดยแยกเป็นข้อ ๆ เช่น

กระเดือก ก. ๑. กลืนอย่างลำบาก (พจน.) เช่น ข้าวแข็งอย่างนี้ **กระเดือก**ไม่ลงเลย. ๒. ว่ายน้ำไปอย่างลำบาก เช่น เขาหมดแรงแต่ก็**กระเดือก**ไปจนถึงฝั่ง. ๓. มีความสัมพันธ์เชิงคู่ส่ว เช่น แม่น้ำนี้**กระเดือก**ห่อหุ้มมาก จะให้จับมาเป็นแพน เห็นท่าจะ**กระเดือก**ไม่ลง.

๔.๒ การนิยามคำที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์หลายอย่าง จะเรียงลำดับนิยามที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่ใช้มากที่สุดไว้ในลำดับแรก เช่น

จิต ก. รู้สึกพอใจอย่างยิ่ง เช่น พอได้ยินเพลงนี้ที่ใครก็**จิต**ทุกที. ว. ๑. จัด, ยิง, (ใช้กับรสเปรี้ยว) (พจน.) เช่น แกงส้มถ้วยนี้เปรี้ยว**จิต**. ๒. เกิดความรู้สึกขึ้นทันทีและรุนแรง เช่น ฟังเธอบนที่ไร ฉันปวดหัว**จิต**ทุกที. เมื่อวานตอนที่เขามาต่อว่าในเรื่องที่ฉันไม่ได้ทำ ฉันโกรธ**จิต**ขึ้นมาเลย.

๕. ตัวอย่างการใช้คำ

คำที่มีหลายความหมายและมีบริบทการใช้ได้หลายอย่าง จะยกตัวอย่างแสดงวิธีใช้คำนั้นให้มากที่สุด เช่น

เอสเอ็มเอส น. ๑. ข้อความสั้น ๆ ที่ส่งทางโทรศัพท์มือถือ เช่น เขาส่ง**เอสเอ็มเอส**ไปหาเธอทุกวัน. ๒. ระบบส่งข้อความสั้น ๆ ที่ส่งทางโทรศัพท์มือถือ เช่น โทรศัพท์รุ่นนี้มี**เอสเอ็มเอส**ภาษาไทยด้วย. ก. ส่งข้อความสั้น ๆ ทางโทรศัพท์มือถือ เช่น หากท่านผู้ชมมีความเห็นเพิ่มเติมก็**เอสเอ็มเอส**มาคุยกับทางรายการได้. (อ. SMS ย่อมาจาก short message service).

๖. ที่มาของคำ

๖.๑ ภาษาซึ่งเป็นที่มาของคำได้บอกไว้ท้ายคำนั้น ๆ โดยเขียนไว้ในวงเล็บเป็นอักษรย่อ เช่น

ดีด, ดีสต์ น. ผู้มีอารมณ์และจินตนาการทางศิลปะ มักมีความคิด บุคลิก การแต่งกาย เป็นต้น แปลงจากคนทั่วไป เช่น พี่เขาพูดและดูจากชุดที่เขาใส่แล้ว คงจะเป็นพวก**ดีด**. (ดีด หรือ ดีสต์ ตัดมาจาก อ. artist).

ตึง ก. จํานํากับโรงรับจํานํ่า เช่น ถ้าสิ้นเดือนนี้ยังหาเงินไม่พอจ่ายค่าเทอมลูก คงต้องเอาสร้อยไป**ตึง**. (จ. ตึง ว่า จํานอง, จํานํ่า).

๖.๒ คำที่มีหลายความหมาย ถ้าทุกความหมายมีที่มาจากคำเดียวกัน จะให้ที่มาของคำไว้ต่อนิยามสุดท้าย เช่น

บึก น. ๑. นายใหญ่, เจ้านาย, เช่น **บึก**การบินไทย. **บึก**บ๊อส. ๒. ผู้มีอำนาจและมีอิทธิพล เช่น เขาเป็นนายทหารระดับ**บึก** ใคร ๆ ก็เกรงใจ. ก. มีขนาดใหญ่และสำคัญ เช่น บริษัทของเขา**บึก**สุดในวงการภาพยนตร์. (อ. big).

๖.๓ คำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ และภาษาต่างประเทศนั้นยืมมาจากภาษาอื่นอีกทอดหนึ่ง จะบอกที่มาเฉพาะภาษาที่ภาษาไทยยืมมาโดยตรง เช่น

กูรู น. ผู้เชี่ยวชาญ, ผู้รู้, เช่น เขาเป็น**กูรู**ด้านเสริมสวย. (อ. guru).

๗. เครื่องหมายต่าง ๆ

๗.๑ เครื่องหมายจุลภาค (.)

๗.๑.๑ ใช้คั่นแม่คำที่ตั้งไว้ด้วยกัน เช่น

เทพหน้าดัก, เทพมดหน้าดัก ก. ทุ่มใช้เงินทั้งหมดที่มีอยู่กับตัวในขณะนั้น เช่น เขา**เทพมดหน้าดัก**เพื่อพิสูจน์ความจริงใจว่าเขาเต็มใจช่วยเหลือเธอจริง ๆ, คมม. ทุ่มมดหน้าดัก. (สำนวนนี้มาจากการพนัน)

๗.๑.๒ ใช้คั่นบทนิยามของคำที่มีหลายความหมายซึ่งคล้าย ๆ กัน หรือทำนองเดียวกัน เช่น

ก๊วย น. คนไม่สุภาพไร้มารยาท, คนด่าซ้ำ, เช่น หมอนั่นมัน**ก๊วย**ขัด ๆ. (จ. ก๊วย ว่า ผี).

๗.๑.๓ ใช้คั่นหลังบทนิยามสุดท้ายก่อนหน้าตัวอย่างที่ยกมาประกอบเพื่อแสดงว่าตัวอย่างที่ยกมาประกอบนั้นเป็นตัวอย่างของบทนิยามทุกบทที่อยู่ข้างหน้า เช่น

ของสูง น. สิ่งศักดิ์สิทธิ์, สิ่งที่เป็นที่เคารพบูชา, เช่น พระเจ้าเป็น**ของสูง** อย่าเที่ยวเอามา
พูดเล่น ๆ.

๗.๑.๔ ใช้ค้นบทนิยามสุดท้ายก่อนข้อความที่เป็นรายละเอียดเพิ่มเติมของคำ
ตั้ง เช่น

นังกอ น. กะเทย, เพศที่สาม, ผู้ชายที่มีจิตใจและจริตเป็นหญิง อาจแต่งกายแบบผู้ชาย
ทั่วไปหรือแต่งกายแบบผู้หญิงก็ได้, (เป็นคำที่เพศที่สามใช้เรียกเพศที่สามด้วยกัน) เช่น
เห็นหล่อ ๆ เก๋ ๆ อย่างนั้น ที่จริงก็เป็น**นังกอ**อย่างพวกเรานี้แหละ.

๗.๑.๕ ใช้ค้นระหว่างคำในวงเล็บท้ายบทนิยามบอกที่มาของคำ เช่น

กากกั๊ง น. คนคunning, คนกั๊งเอง, เช่น เรากากกั๊งไม่ใช่คนอื่นมีอะไรก็ช่วยกันได้. (จ.).

๗.๒ เครื่องหมายมหัพภาค (.)

ใช้เมื่อจบการนิยาม จบตัวอย่าง หลังอักษรย่อ หรือจบคำ เช่น

กตจุต ก. ใช้นี้วัดตามตำแหน่งหรือจุดต่าง ๆ บนร่างกายเพื่อบำบัดโรคหรือเพื่อผ่อนคลาย
เป็นต้น.

ทำทาง ก. ทำแนวทางไว้ก่อนเพื่อให้ดำเนินการได้สะดวก เช่น เรามีแผนจะทำงานใหญ่
ตอนนี้ต้อง**ทำทาง**กับผู้ใหญ่เอาไว้ก่อน.

พันธง ก. พูดให้ชัดเจน, ตัดสินด้วยความเชื่อมั่น, เช่น เรื่องนี้**พันธง**มาเลยว่าจะเอาอย่างไร.
หมดดู**พันธง**ว่าดาราคู่นี้จะต้องเลิกกัน.

ชนะบาย ก. ชนะโดยไม่ต้องแข่งขัน, คมม. ได้บาย. (บาย มาจาก อ. bye).

๘. อักษรย่อที่ใช้ในพจนานุกรมเล่มนี้

๘.๑ อักษรย่อในวงเล็บท้ายบทนิยาม

กล. = เกาหลี

จ. = จีน

ญ. = ญี่ปุ่น

ป. = ปาลิ (บาลี)

ส. = สันสกฤต

อ. = อังกฤษ

คมม. = ความหมายเหมือน

พจน. = พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

๘.๒ อักษรย่อหน้าบทนิยาม บอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์

ก. = กริยา

น. = นาม

ว. = วิเศษณ์

(หมายถึง ๑. คำที่ขยายคำกริยา ๒. คำกริยาที่ขยายคำกริยา
ด้วยกัน)

ส. = สรรพนาม

สารบัญ

ก	๑
ข	๑๘
ค	๒๓
ฆ	๓๕
ง	๓๕
จ	๓๗
ฉ	๔๖
ช	๔๘
ฌ	๕๕
ฎ	๖๑
ฏ	๖๑
ด	๖๒
ต	๖๙
ถ	๗๘
ท	๘๐
ธ	๘๕
น	๘๕

บ	๙๐
ป	๙๙
ผ	๑๐๕
ฝ	๑๐๗
พ	๑๐๘
ฟ	๑๑๒
ภ	๑๑๗
ม	๑๑๘
ย	๑๒๘
ร	๑๓๑
ล	๑๓๗
ว	๑๔๑
ศ	๑๔๔
ส	๑๔๔
ห	๑๕๓
อ	๑๖๑
ฮ	๑๗๓

ก

ก่งก๊ง ก. มิน ๆ งง ๆ เช่น เมื่อคืนนอนตึก เช้านี้ตื่นขึ้นมาเลย**ก่งก๊ง**. (จ.).

ก๊ง ก. ๑. ต้ม (ใช้กับเหล้า) เช่น **ก๊งเหล้า**. (พจน.) ๒. มิน ๆ งง ๆ เช่น วันนี้ทำอะไร ผิด ๆ พลาด ๆ ไปหมด สงสัยจะ**ก๊ง**.

ก๊งโก้งก๊ง ว. เกะกะไม่เรียบร้อย เช่น **ยืนก๊งโก้งก๊ง**อยู่ได้.

กฏบัตรกฎหมาย น. กระบวนกฎหมาย, เชิงกฎหมาย, เช่น คนธรรมดาอย่างเราจะ **รู้กฏบัตรกฎหมาย**ได้อย่างไร.

กฐินทัวร์ น. ขบวนทอดกฐินที่จัดการท่องเที่ยวร่วมไปด้วย เช่น เขาจัด**กฐินทัวร์**ทุกปี ผู้ที่ไปร่วมทำบุญก็ได้เที่ยวสนุกด้วย.

กตจุต ก. ใช้นิ้วกดตามตำแหน่งหรือจุดต่าง ๆ บนร่างกายเพื่อบำบัดโรคหรือเพื่อผ่อนคลายเป็นต้น.

กทม. น. ๑. ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร. ๒. กรุงเทพมหานคร. (ย่อมาจาก กรุงเทพมหานคร).

ก้นคร้ว ว. ไม่ได้ออกหน้าออกตา (พจน.), ไม่ได้เปิดหูเปิดตา, เช่น แม่หวงเธอมาก เกือบจะเป็นสาว**ก้นคร้ว** ไม่ให้ไปงานไหนกับใครเลย.

ก้นร้อน ก. นั่งอยู่ที่ใดได้ไม่นาน เช่น แม่คนนี้**ก้นร้อน** นั่งที่ไหนไม่ได้นานหรอก.

ก้นหนัก ก. นั่งอยู่ที่ใดที่หนึ่งได้นาน ๆ ไม่ลุกหรือขยับเขยื้อนไปไหนง่าย ๆ เช่น แม่คน นี้**ก้นหนัก** ไปนั่งคุยอยู่บ้านเพื่อนตั้งแต่เช้ายังไม่ยอมกลับ.